

NORGES HØYESTERETT

Den 1. september 2010 avsa Høyesterett dom i

HR-2010-01466-A, (sak nr. 2010/872), straffesak, anke over dom,

A (advokat Arild Dyngeland)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Arild Oma)

STEMMEGIVNING:

- (1) Dommer **Matheson**: Saken gjelder straffutmåling for legemsbeskadigelse med betydelig skadefølge.
- (2) A ble den 24. august 2009 satt under tiltale ved Nordhordland tingrett for vold etter henholdsvis straffeloven § 229 tredje straffalternativ jf. § 232 (tiltalen post I) og straffeloven § 228 første ledd jf. § 232 (tiltalen post II). Tingretten avsa 2. september 2009 dom med slik domsslutning:

”A, født 12.11.1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ jf. § 232 og straffeloven § 228 første ledd jf. § 232 jf. straffeloven § 62 og § 61 til en straff av fengsel i tre – 3 – år. Til fradrag kommer 17 – sytten – dager for utholdt varetekt. Fullbyrdelsen av seks – 6 – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på 3 – tre – år.

A, født 12.11.1979 betaler oppreisning til B med kroner 100.000 – etthundretusen – kroner innen 2 – to – uker etter at dommen er forkynt. Etter forfall løper det rente etter lov om renter ved forsinket betaling § 3 første ledd første punktum til betaling skjer.”

(3) Domfelte anket dommen til Gulating lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen og lovanvendelsen under skyldspørsmålet for tiltalen post I. Videre ble det anket over straffutmålingen og oppreisningsansvaret.

(4) Gulating lagmannsrett avsa 22. april 2010 dom med slik domsslutning:

”1. A, født 12 november 1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 tredje straffalternativ, jf § 232, og det forhold som er rettskraftig avgjort ved Nordhordland tingretts dom av 2 september 2009, alt sammenholdt med straffeloven § 61 og § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 3 – tre – år. Til fradrag i straffen kommer 17 – sytten – dager for utholdt varetekt.

2. A dømmes til å betale oppreisning til B med kroner 120.000 – etthundreogtjuetusen – innen 2 – to – uker fra forkynnelse med tillegg av lovens forsinkelsesrente til betaling skjer.”

(5) Som det fremgår av domsslutningen, skjerpet lagmannsretten reaksjonen ved at hele den straffen tingretten hadde utmålt ble gjort ubetinget. Videre ble oppreisningsansvaret økt fra 100 000 kroner til 120 000 kroner.

(6) Domfelte har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjaldt straffutmålingen og oppreisningsansvaret. Høyesteretts ankeutvalg tillot bare anken over straffutmålingen fremmet.

(7) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.*

(8) Saken gjelder to tilfeller av uprovosert vold begått ved samme anledning.

(9) Domfelte, A, deltok den 15. november 2008 i feiringen av sin svigermors 60-års dag. Fornærmede, B, ankom festen utpå kvelden. Han hadde mottatt en telefon fra As ektefelle, som hadde spurt om skyss hjem. A hadde et anstrengt forhold til B på grunn av sjalusi, og det irriterte ham kraftig at B dukket opp på festen. A forlot derfor etter hvert selskapet i sinne. Han var da tydelig beruset.

(10) Ektefellen dro senere – i følge med sin bror C, B og en sjåfør – i Bs bil innom Esso-stasjonen på X for å se etter domfelte. Han ble påtruffet på stasjonsområdet, og det oppstod en krangel mellom ham og ektefellen. Krangelen endte med at A skallet ektefellen mot ansiktet/hodet slik at hun falt. Hun ble påført blått øye, kul i hodet og skrubbsår på knærne. Dette forholdet er A rettskraftig dømt for ved tingrettens dom.

(11) Lagmannsretten har beskrevet det videre hendelsesforløpet slik:

”Etter voldsanvendelsen mot konen, gikk tiltalte uten nærmere foranledning løs på B. B satt i ro på en mur og rullet en røyk. Lagmannsretten legger til grunn vitnet Cs forklaringer om hendelsesforløpet til politiet og i lagmannsretten. C har forklart at tiltalte kom ’flyvende gjennom luften’ og enten med et knespark eller slag traff B slik at han falt ned fra muren med hodet først i asfalten. Tiltalte holdt deretter Bs hode fast. Han holdt ett tak gjennom et tak i fornærmedes høyre øre og ett tak i Bs pannelugg. Tiltalte dunket så hodet kraftig mot asfalten gjentatte ganger. Allerede etter det første dunket ble B bevisstløs og ’geleaktig’ i kroppen. C grep inn og ba tiltalte om å stoppe. Han var redd for at tiltalte skulle ta livet av B. Tiltalte trosset C. Han fortsatte dunkingen av hodet mot asfalten, også etter at B var bevisstløs og lå nede på bakken. C fikk stanset voldsutøvelsen ved å slå tiltalte med knyttneven i ansiktet. Tiltalte forlot stedet og etterlot fornærmede der hjelpeløs og bevisstløs.”

- (12) Det fremgår av dommen at B ble påført en alvorlig og varig hodeskade som har gitt nedsatt førlighet og følelse i høyre side av kroppen, både i ansikt, arm og bein. Han er påført en varig, medisinsk invaliditet på 30-35 prosent. B var 100 prosent sykmeldt i fem måneder etter hendelsen. På tidspunktet for lagmannsrettens behandling – om lag ett år og fem måneder etter voldsutøvelsen – var han fremdeles 50 prosent sykmeldt. Den rettsoppnevnte sakkyndiges vurdering var at B ikke vil kunne stå i mer enn 60 prosent stilling, og at dette vil kreve permanent tilrettelegging på arbeidsplassen.
- (13) Aktor la i tingretten ned påstand om to års fengsel. Tingretten uttalte at den fant et slikt reaksjonsnivå ”betydelig for mildt”. Den viste her til at straffenivået for alvorlig uprovosert vold er på vei oppover. Videre ble det vist til uttalelser i Ot.prp. nr. 22 (2008–2009), som inneholder motivene til slutføring av straffeloven 2005; spesiell del. Departementet har i proposisjonen uttrykt ønske om at lovgivers signaler om straffskjerping for volds- og sedelighetsforbrytelser også følges opp før straffeloven 2005 har trådt i kraft.
- (14) I storkammeravgjørelsen i Rt. 2009 side 1423 uttaler Høyesteretts flertall i avsnitt 9 imidlertid at
- ”... uttalelsene i forarbeidene til loven fra 2009 ikke innebærer at det kan skje noen umiddelbar skjerpelse av straffenivået. For vår sak må det riktige være å ta utgangspunkt i dagens straffenivå, slik det kommer til uttrykk i rettspraksis. Straffenivået både for drap og for alvorlige legemskrenkelser er blitt skjerpet i de senere år, og denne utviklingen bør fortsette.”**
- (15) Tingrettens dom ble avsagt før Høyesteretts avgjørelse om rekkevidden av uttalelsene i forarbeidene til den nye straffelovens spesielle del forelå. Lagmannsrettens dom – der reaksjonen som nevnt ble ytterligere skjerpet ved at hele straffen ble gjort ubetinget – ble imidlertid avsagt etter dette tidspunktet. I dommen er forholdet til storkammeravgjørelsen likevel ikke berørt. I lys av at forarbeidsuttalelsene om det nye straffenivået ble så sterkt – og feilaktig – vektlagt i tingrettens dom, hadde det etter mitt syn vært naturlig at lagmannsretten hadde kommentert dette.
- (16) Jeg er likevel kommet til at den straff lagmannsretten har utmålt ikke er for streng. Ved straffutmålingen er alvoret i angrepet på B og de konsekvensene volden fikk for ham det mest sentrale.
- (17) Voldsutøvelsen mot B ble begått uten foranledning. Handlingen har karakter av mishandling ettersom domfelte gjentatte ganger dunket fornærmedes hode hardt mot asfalten også etter at han var blitt bevisstløs. Forholdet lagmannsretten har beskrevet gjelder en meget alvorlig voldsutøvelse der fornærmede ble etterlatt hjelpeløs og bevisstløs på bakken. B ble betydelig skadet i form av langvarig sykdom, varig hjerneskade og uførhet.
- (18) Ved bedømmelsen av hvor straffenivået ligger for denne handlingen, er det naturlig å se hen til Rt. 2007 side 1465 og til Rt. 2007 side 1659, som begge gjelder straffutmåling for overtredelse av § 229 tredje straffalternativ, jf. § 232.
- (19) Rt. 2007 side 1465 omhandler to tilfeller av uprovosert vold mot tilfeldig forbipasserende. Ofrene ble forlatt hjelpeløse og bevisstløse på gaten mens de to voldsmennene forlot

stedet i godt humør. Begge de fornærmede ble meget hardt skadet. Skadene gav dem en vesentlig og varig reduksjon i livskvaliteten. Høyesterett uttalte i dommen at straffen – før eventuelle fradrag ble tatt i betraktning – burde ligge på ca. seks års fengsel. Denne saken er i flere henseender mer alvorlig enn vår sak, men dette er da også hensyntatt i den utmålte straffen.

- (20) Rt. 2007 side 1659 omhandler et saksforhold der Høyesterett i avsnitt 8 gir uttrykk for at utgangspunktet for straffen bør tas i et straffenivå opp mot fengsel i ett år og ni måneder. Fornærmede ble her uten foranledning stukket med en jaktkniv hvorpå domfelte forlot åstedet. Fornærmede ble livstruende skadet, men reddet likevel livet.
- (21) I foreliggende sak må den massive voldsutøvelsen, elementet av mishandling, samt den varige skadefølgen, etter min oppfatning lede til at utgangspunktet bør tas i et straffenivå som ligger atskillig over knivstikk-saken i Rt. 2007 side 1659.
- (22) Jeg er på denne bakgrunn kommet til at utgangspunktet i foreliggende sak bør tas i en straff på fengsel i tre år. Jeg minner om at Høyesterett i Rt. 2009 side 1423 har gitt anvisning på at straffenivået for voldsforbrytelser *gradvis* skal skjerpes. Jeg legger derfor til grunn at knivstikk-saken i Rt. 2007 side 1659 i dag ville blitt bedømt noe strengere. Det må også tas hensyn til at straffen omfatter nedskalling av ektefellen. Dette må betraktes som en alvorlig legemsfornærmelse.
- (23) A er i 2002 og i 2006 også dømt for vold. I 2008 vedtok han dessuten et forelegg på 10 000 kroner for å ha tatt kvelertak på sin ektefelle og skallet henne i ansiktet. Forelegget omfatter også slossing med B. Straffeloven § 61 kommer derfor til anvendelse. Det fremgår av Rt. 2007 side 1659 avsnitt 12 med henvisning til forarbeidene, at den forhøyede strafferammen som bestemmelsen gir anvisning på, skal forstås slik at den også indikerer økte straffer innenfor rammen. Jeg ser det likevel slik at straffutmålingen overfor A i det alt vesentlige må bygge på de voldshandlingene han nå domfelles for. Den straffskjerpning som gjentakelsesmomentet her innebærer, ligger i all hovedsak innenfor det som følger av alminnelige straffutmålingsprinsipper. Den selvstendige betydning av straffeloven § 61 er under enhver omstendighet så beskjeden at det ikke er noen grunn til at straffskjerpelsen på grunn av gjentakelse bør gjøres betinget, slik hovedregelen etter lovmotivene skal være når § 61 får anvendelse.
- (24) Domfelte har anført at hans forsørgeransvar for fire barn, de yngste henholdsvis 1 og 3 år gamle, gjør en ubetinget dom særlig byrdefull. Det er også vist til at domfelte har gitt uttrykk for anger og har endret sine alkoholvaner for ikke å komme opp i lignende situasjoner.
- (25) Etter min oppfatning kan de påberopte forhold verken enkeltvis eller samlet gi grunnlag for å sette straffen ned i forhold til utgangspunktet eller å gjøre noen del av den betinget.
- (26) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (27) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (28) Dommer **Webster:** Likeså.
- (29) Dommer **Falkanger:** Likeså.
- (30) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (31) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: